

Nieuwe vindplaats van kapselend *Leucobryum glaucum*

In 'NATURA' 1955 Nr. 7 geeft Dr. S. J. van Ooststroom van het Rijksherbarium te Leiden een overzicht van de vindplaatsen in Nederland van *Leucobryum glaucum* met kapsels. Recente vondsten blijken alleen in de provincie Gelderland en Noord-Brabant voor te komen. Aansluitend hierop vermeldt Dr. J. J. Barkman in het Correspondentieblad No. 16, pag. 167 (Juni '60) een nieuwe vindplaats in Drente, namelijk in de omgeving van Norg, waar hij tezamen met de heer Van Ooststroom in de zomer van 1959 *Leucobryum glaucum* met kapsels ontdekte. Deze waren in het Drents district nog niet gevonden. Barkman schrijft in dit artikel onder meer: 'Het lijkt waarschijnlijk, hoewel niet zeker, dat het klimaat iets te maken heeft met de sporenvorming bij *Leucobryum glaucum*. Welke klimatologische factoren hierbij in het spel zijn, is evenwel nog een duister punt. Voor vele factoren lopen namelijk de lijnen van gelijke intensiteit juist over de diagonaal Norg - Noord Veluwe - Bergen op Zoom'.

Als we deze lijn op de kaart volgen komen we onder Amersfoort door. Daar ligt het landgoed 'DEN TREEK' (bij Leusbroek). Het is een bijzonder fraai gebied met mooi oud geboomte, stuifduinen, heidevelden, enkele vennetjes en weilanden. Vanuit Hilversum trekken we nog al eens naar dit gebied toe. Tijdens een excursie o.l.v. wijlen de heer Agsteribbe in april 1963 vonden we er toen massaal *Orthodontium lineare* en op oude wilgen *Frullania dilatata*. Vorig jaar tijdens een mos-senexcursie kapselend *Tetraphis pellucida*. En *Orthodontium lineare* had zich nog meer uitgebreid.

Op 26 februari 1967 toen ik met mijn vrouw een kleine wandeling door het oud-

ste gedeelte van dit landgoed maakte, viel mijn oog plotseling op een kapselend mos met zilverwitte huikjes. Het was een 'pol' van ongeveer een vierkante decimeter grootte van *Leucobryum glaucum* met sporekapsels. Vlak er naast nog een kleiner plukje van ongeveer de grootte van een rijksdaalder, eveneens met kapsels. De zilverglanzende huikjes waren bijzonder opvallend. Deze vindplaats ligt in een vochtig bos, bestaande uit Douglassparren en Amerikaanse eiken. Vlak bij groeit veel Sphagnum, waarvan ik wat materiaal meegenomen heb om nader te determineren. Volgens opgave van Van Ooststroom in bovengenoemde 'Natura' is na 1915 in de provincie Utrecht geen kapselend Kussentjesmos meer gevonden. Ook hier dus weer een vindplaats in het Gelders district, waar tot nu toe deze soort het meest met kapsels is gevonden.

Op een van onze Hilversumse werkavonden heb ik uiteraard met enige trots deze vondst aan de deelnemers laten zien. Twee Amersfoortse NJN-ers die regelmatig deze bryologische werkavonden bijwonen, t.w. Erik Maaten en Gerard Dirkse, vertelden me toen, dat zij 'vroeger' ook wel eens *Leucobryum glaucum* met kapsels in 'Den Treek' hebben gevonden. Althans dat meenden ze. Er is echter hiervan nooit materiaal bewaard. Van deze nieuwe vindplaats heb ik een weinig materiaal verzameld en een gedeelte hiervan ter hand gesteld aan de heer van Ooststroom voor het Rijksherbarium. De rest van het verzamelde materiaal bevindt zich in mijn eigen collectie.

J. B. M. Frencken